Regler för betyg och examination på grund- och avancerad nivå

Fastställd av *rektor* 14-11-11
Dnr: FS 1.1.2-553-14

Denna *regel* ersätter tidigare fastställt beslut av *rektor* 2005-04-26

Typ av dokument:	*Regel*
Beslutad av:	*Rektor*
Giltighetstid:	*Tillsvidare*
Område:	*Utbildning och forskning*
Ansvarig enhet:	*Studentcentrum*

Regler för betyg och examination på grund- och avancerad nivå

Examinationen är både en form av myndighetsutövning och ett led i studentens lärandeprocess. För att examinationen ska upplevas rättssäker måste regler och rutiner vara tydliga för såväl studenter som lärare och administratörer. Detta är utgångspunkten för följande föreskrifter. Däremot ska de pedagogiska aspekterna av examinationen inte vara föremål för central reglering.

Övergripande bestämmelser om examination och betyg finns i högskoleförordningen kapitel 6.

1. Examinator 1
2. Byte av examinator 1
3. Betyg 1
4. Omprövning av betyg 2
5. Rättelse av betyg 2
6. Examination 2
7. Obligatoriskt utbildningsmoment 3
8. Underkännande av student under pågående praktik 3
9. Prov 3
10. Resultat på prov 4
11. Prov på annan ort 4
12. Anpassad examinationsform 4
13. Deltagande i prov 4
14. Begränsning av provtillfällen 5
15. Förnyat prov 5
16. Komplettering 6
17. Utlämning av prov 6
18. Disciplinära åtgärder 6

1. Examinator

1.1. Examinator är en av högskolan särskild utsedd lärare för beslut om betyg.[1] För att bli utsedd till examinator för en kurs som ges av Umeå universitet måste personen ha en anställning som lärare[2] vid ett svenskt lärosäte.[3]

1.2. Rektors delegationsordning och respektive fakultets delegationsordningar anger vem som utser examinator.

1.3. Examinator får i ett examinationsärende ta hjälp av annan, t.ex. annan lärare eller handledare vid praktik, för bedömning av studenternas prestation.

1.4. En examinator eller annan person som deltar i handläggningen av examinationsärendet är skyldig att agera sakligt och opartiskt. Om fråga om jäv uppkommer ska berörda själv meddela prefekten.[4]

1.5. Vid självständiga arbeten (examensarbete) på grundnivå samt på avancerad nivå får handledare och examinator inte vara samma person.

2. Byte av examinator

2.1. En student som utan godkänt resultat har genomgått ordinarieprov samt ett omprov för en kurs eller en del av en kurs, har vid nästa omprovstillfälle rätt att få en annan examinator utsedd, om inte särskilda skäl talar emot det.[5]

2.2. I de fall antalet tillfällen för praktik, verksamhetsförlagd utbildning (VFU) eller motsvarande utbildningsperioder är begränsat till två, har studenten rätt att byta examinator efter första provtillfället.

2.3. Om samarbetsproblem eller andra liknande särskilda skäl föreligger ska student få frågan om byte av handledare eller examinator på uppsats eller examensarbete skyndsamt prövad.

2.4. Av kursplanen ska framgå var studenten vänder sig för begäran om byte av examinator eller handledare.

3. Betyg

3.1. Betyg ska sättas på en genomgången kurs om inte universitetet föreskriver något annat.[6]

3.2. Som betyg används något av uttrycken underkänd, godkänd eller väl godkänd[7]. Dispens från denna 3-gradiga betygsskala kan ges av rektor.[8] De betygsgrader som används ska anges i kursplanen.

3.3. För en helt eller delvis verksamhetsförlagd kurs inom utbildning som leder till förskollärar-, grundlärar-, ämneslärar- eller yrkeslärarexamen, ska dock alltid fler än ett betygssteg användas för ett godkänt resultat. Detta gäller bara om den verksamhetsförlagda delen av kursen omfattar mer än tre högskolepoäng.[9]

---

[1] 6 kap. 18 § högskoleförordningen
[2] Se anställningsordningen för det lärosäte läraren är anställd
[3] 6 kap. 18 § högskoleförordningen
[4] 11 § förvaltningslagen
[5] 6 kap. 22 § högskoleförordningen
[6] 6 kap. 18 § högskoleförordningen
[7] Rektorsbeslut Dnr 540-1133-07
[8] Rektorsbeslut Dnr 100-1190-11
[9] 6 kap. 18 § högskoleförordningen

3.4. För genomgången kurs ska betyg beslutas av en av universitetet särskilt utsedd lärare (examinator),[10] se kapitel 1.

3.5. Ett betygsbeslut ska dokumenteras i en pappershandling samt i LADOK.[11] I beslutet ska anges de som deltagit i den slutgiltiga handläggningen av betygsärendet, såsom föredragande eller andra lärare som deltagit i rättningen av prov/uppgift.

4. Omprövning av betyg

4.1. Betyg kan inte överklagas, det vill säga prövas av någon högre instans, men en student kan alltid göra anmärkningar mot bedömningen eller begära att examinator omprövar sitt beslut.[12]

4.2. Finner en examinator att ett beslut om betyg är uppenbart oriktigt på grund av nya omständigheter eller av någon annan anledning, ska examinatorn ändra beslutet, om det kan ske snabbt och enkelt och om det inte innebär att betyget sänks.[13]

4.3. För att undanröja misstankar om fusk bör student som vill göra en anmärkning mot bedömningen eller begära omprövning inte hämta ut sitt prov i original. Notera att studenten inte förlorar sin rätt till omprövning av betyget även om studenten hämtat ut sitt original.[14] Jmf 17.4

5. Rättelse av betyg

5.1. Ett beslut om betyg som innehåller en uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende, får rättas, både till fördel och till nackdel för studenten.[15] Ett sådant beslut om rättelse fattas av examinator[16]. Rättelser som är till nackdel för student måste ske med stor försiktighet. Innan en sådan rättelse görs ska studenten ges möjlighet att yttra sig.

6. Examination

6.1. En examination innebär att en examinator bestämmer ett betyg utifrån den eller de former för bedömning av studenternas prestationer som anges i kursplanen.[17]

6.2. Som bedömningsunderlag till examinationen används olika former av prov, även kallat examinationsformer som t.ex. salstentamen, hemtentamen, muntlig tentamen, deltagande i obligatoriska utbildningsmoment, uppsats, gruppuppgift, PM, laboration, praktik/VFU och seminarium.

6.3. Vilka examinationsformer som används under kursen ska tydligt framgå av kursplanen.[18]

6.4. Examinationen ska utformas så att en individuell bedömning av studentens prestationer kan göras.

[10] 6 kap. 18 § högskoleförordningen
[11] En så kallad arkivlista
[12] 12 kap. 4 § samt 2 § högskoleförordningen
[13] 6 kap. 24 § högskoleförordningen
[14] Rättssäker examination. Andra omarbetade upplagan, 2008:36 R, Högskoleverket, s. 69
[15] 26 § förvaltningslagen
[16] 6 kap. 23 § högskoleförordningen
[17] 6 kap. 15 § och 18§ högskoleförordningen
[18] 6 kap. 15 § högskoleförordningen samt HSV beslut reg nr. 31-5952-09

7. Obligatoriskt utbildningsmoment

7.1. För att kräva obligatoriskt deltagande av student måste utbildningsmomentet vara av individuellt prövande karaktär. Av säkerhetsskäl kan demonstrationer eller motsvarande samt förberedelser för klinisk undervisning bedömas ha sådan betydelse att obligatorisk närvaro kan krävas utan att prövande moment ingår. Obligatoriska utbildningsmoment ska framgå av kursplanen.

7.2. En student kan begära att bli befriad från ett obligatoriskt moment. Begäran görs i förväg hos examinator. Beslut att inte bevilja student befrielse från obligatoriskt utbildningsmoment kan överklagas till Överklagandenämnden för högskolan.[19]

7.3. Vid ett missat obligatoriskt moment gäller samma regler som vid omprov. Se avsnitt 15 "Förnyat prov".

7.4. I de fall ett obligatoriskt utbildningsmoment inte kan upprepas ska det istället ersättas med ett annat likvärdigt utbildningsmoment. Omfattningen av och innehållet i sådant moment ska stå i rimlig proportion till det missade obligatoriska utbildningsmomentet.

8. Underkännande av student under pågående praktik

8.1. Ansvarig examinator äger rätt att i samråd med berörd handledare besluta att underkänna en student under pågående praktik i de fall denne uppvisar sådana brister avseende kunskaper, färdighet eller förhållningssätt att dessa, enskilt eller i kombination, medför en påtaglig risk att studenten under praktiken kan komma att skada någon annan person fysiskt eller psykiskt. Studentens avbryter då sin praktik i förtid och får betyget underkänd på den aktuella kursen. Rätten att underkänna student under pågående praktik gäller endast om så föreskrivs i kursplanen.

8.2. I samband med ett sådant beslut som menas i 8.1 ska en individuell utvecklingsplan upprättas av examinator i samråd med studenten. Utvecklingsplanen ska ange vilka kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som studenten behöver tillägna sig för att få återuppta praktiken samt en tidpunkt vid vilken kontroll av detta ska ske. Studenten har rätt till två sådana kontrolltillfällen per år. Totalt ska dock inte antalet kontrolltillfällen uppgå till mer än fyra, såvida inte synnerliga skäl föreligger.

9. Prov

9.1. Ordinarie prov ska normalt förläggas måndag till fredag mellan klockan 08:00 och 17:00 under kursens gång.

9.2. Vid lärares sjukdom eller liknande omständigheter som kan orsaka förseningar ska institutionen hitta en annan lösning så att provet kan genomföras.

9.3. Om en student inte kan examineras på grund av misstag från universitetets sida har studenten rätt till ett nytt provtillfälle snarast möjligt, dock senast inom 5 arbetsdagar från ordinarie provdatum.[20]

9.4. En student har rätt att i efterhand få veta hur bedömningen har gjorts. Muntlig eller skriftlig genomgång av prov ska erbjudas efter ordinarie provtillfälle senast två veckor före omprov.

9.5. Prov kan ej återkallas av student oavsett om beslut om betyg fattats eller ej.[21]

---

[19] 12 kap. 2 § högskoleförordningen
[20] Rättssäker examination. Andra omarbetade upplagan, 2008:36 R, Högskoleverket, s. 50.
[21] JO Dnr 977-2010, 2011-11-30.

10. Resultat på prov

10.1. Studenter ska få besked om resultatet av prov inom 15 arbetsdagar efter provtillfället oavsett examinationsform[22]. För inlämningsuppgifter, laborationsrapporter eller liknande räknas fastställd inlämningsdag som provtillfället. Lärares sjukdom eller liknande omständigheter får ej orsaka förseningar utan institutionen ska i sådana fall hitta en annan lösning.

11. Prov på annan ort

11.1. Prov genomförs normalt på den ort där kursen ges. Om särskilda skäl föreligger kan en student ha möjlighet att göra prov på annan ort. En student som önskar göra prov på annan ort ska minst en månad före aktuellt provtillfälle ansöka hos ansvarig institution om detta. Förutsättningarna för prov på annan ort är att godkänd skrivningsbevakning och lokal kan anordnas till rimlig merkostnad för institutionen samt att provet kan ske samtidigt som provet genomförs på huvudorten. Elitidrottande studenter som har avtal med Umeå universitet anses ha särskilda skäl att göra prov på annan ort[23].

12. Anpassad examinationsform

12.1. För student som har beslut om pedagogiskt stöd på grund av funktionshinder ska individuella anpassningar av examinationsformer alltid övervägas utifrån studentens behov.[24] Examinationsformen anpassas inom ramen för kursplanens förväntade studieresultat.

12.2. Kursansvarig lärare, ska efter begäran av studenten, i samråd med examinator skyndsamt besluta om anpassad examinationsform. Beslutet ska sedan meddelas studenten.

13. Deltagande i prov

13.1. Under förutsättning att studenten följer universitetets regler för salstentamen[25] och inte överskrider eventuella begränsningar i antalet provtillfällen (se förnyat prov, kap. 15) får en student inte nekas att delta i prov. Detta gäller även då det finns obligatoriska utbildningsmoment som ska ha fullgjorts innan momentet/kursen godkänns. För att godkännas krävs dock att studenten i efterhand fullgör det obligatoriska momentet eller efter ansökan befrias från det. Vid examinationsformer där tredje part involveras (t.ex. patienter) eller det annars av säkerhetsskäl är nödvändigt, kan dock krävas att relevanta undervisningsmoment är fullgjorda innan studenten tillåts delta i prov.

13.2. För att ett provtillfälle ska räknas som förbrukat måste studenten varit närvarande vid provtillfället. En students frånvaro från anmält provtillfälle får inte räknas som ett förbrukat provtillfälle. Medverkan vid prov utan att redovisa ett resultat, att ”lämna blankt”, räknas som ett provtillfälle.

[22] JO dnr 3980-1990
[23] Rektors beslut ”Policy för kombinationen mellan elitidrott och studier” Dnr 102-329-07 samt rektorsbeslut ”inrättande av idrottshögskolan” Dnr 103-2905-12
[24] Beslut om rätt till pedagogiskt stöd tas av samordnare för pedagogiskt stöd vid Studentcentrum
[25] Regler och riktlinjer för salstentamen Dnr FS 1.1.2-784-14

14. Begränsning av provtillfällen

14.1. Begränsning av antalet provtillfällen ska ske med återhållsamhet och kunna motiveras med att en obegränsad rätt skulle leda resursslöseri.[26] Om universitetet begränsar det antal tillfällen som en student får genomgå prov för att få godkänt resultat på kurs eller del av kurs, ska antalet tillfällen bestämmas till minst fem. Om godkänt resultat på en kurs eller del av kurs förutsätter att studenten genomgått praktik/VFU eller motsvarande utbildning med godkänt resultat, ska antalet praktik/VFU- eller motsvarande utbildningsperioder bestämmas till minst två[27].

14.2. Eventuella begränsningar av antalet provtillfällen ska anges i kursplanen och, i de fall reglerna gäller ett helt utbildningsprogram, även i utbildningsplanen.

14.3. Vid de institutioner som infört begränsning av antalet provtillfällen ska finnas rutiner för stödåtgärder för studenter som riskerar att förlora sin rätt att delta i prov på viss kurs. Rutiner ska utformas i linje med universitetsstyrelsens beslut om mål och lokala föreskrifter för studievägledning.[28]

15. Förnyat prov

15.1. Student som ej har godkänt resultat på prov, har rätt att delta i förnyat prov (s.k. omprov) på kurs där hon/han någon gång har registrerats, förutsatt att eventuella begränsningar i antalet examinationstillfällen ej överskrids.

15.2. Student som erhållit godkänt betyg får ej genomgå förnyat prov.

15.3. /upphör att gälla 2015-06-30/ Student som ej har godkänt resultat vid ordinarie provtillfälle har rätt till förnyat provtillfälle, s.k. **omprov.** Ett omprov ska erbjudas senast tre månader efter ordinarie prov, dock ska omprov erbjudas tidigast tio arbetsdagar efter det att resultatet av det ordinarie provet har meddelats och kopia av studentens tentamen är tillgänglig. Dessutom skall minst ytterligare ett omprov erbjudas inom ett år, s.k. **uppsamlingsprov**. För utbildningar med fastlagda tentamensperioder gäller särskilda regler som är angivna i utbildnings- och kursplan.[29]

15.4. /Träder i kraft 2015-07-01/ Det första omprovet ska erbjudas senast två månader efter det ordinarie provet, dock tidigast tio arbetsdagar efter det att resultatet av det ordinarie provet har meddelats. För prov som genomförs under maj och juni månad får första omprovet erbjudas inom tre månader efter ordinarie provtillfälle.

15.5. Tidpunkt för omprov ska meddelas senast i samband med det ordinarie provet.

15.6. Minst ett andra omprov (ett s.k. uppsamlingsprov) ska erbjudas inom ett år efter det ordinarie provtillfället.

15.7. I det fall en kurs har upphört att gälla eller kursplan genomgått större förändringar ska riktlinjer för hur omprov ska ges för den upphörda eller ändrade kursen anges genom övergångsbestämmelser i kursplanen. I sådana fall ska studenterna garanteras minst tre provtillfällen (inklusive ordinarie provtillfälle) enligt tidigare kursplan under en tid av maximalt två år från det att tidigare kursplan upphört att gälla. Vad avser praktik/VFU gäller motsvarande med den begränsningen att antalet anges till en.

---

[26] UKÄ tillsynsbesök rapport 2014:5
[27] 6 kap 21 § högskoleförordningen
[28] Mål och lokala föreskrifter för studievägledning Dnr 102-437-07
[29] Betyg och examination dnr 500-4-05

15.8. Med hänsyn till studenter med barn eller skäl som beror på olika trosuppfattningar ska ordinarie prov och omprov förläggas till olika veckodagar.

15.9. I de fall prov eller praktik/VFU inte kan upprepas enligt gällande regler för omprov och ompraktik ska det istället ersättas med annan uppgift. Omfattningen av och innehållet i sådan uppgift ska stå i rimlig proportion till det missade provet/praktiken.

16. Komplettering

16.1. Om sådan bestämmelse finns i kursplanen får examinatorn besluta att en student som inte har godkänt resultat på en kurs får utföra en komplettering för att nå godkänt resultat. I kursplanen ska det framgå inom vilken tid kompletteringen ska utföras och på vilka sätt kompletteringen får utföras.[30]

16.2. Om examinator beslutat att komplettering är möjlig har studenten rätt att välja att utföra en komplettering eller att istället göra ett omprov vid tillfälle då sådant ges.

17. Utlämning av prov

17.1. Tentamensfrågor/uppgifter är allmänna handlingar när provet delas ut och tiden för att få påbörja provet har löpt ut[31]

17.2. Provsvar[32] är allmänna handlingar då examinator har fattat beslut om betyg för samtliga provdeltagare.[33]

17.3. Provresultat[34] är allmänna handlingar.[35]

17.4. En student har rätt att hämta ut sitt provsvar i original eller kopia när denna blivit allmän handling. (Jmf 4.3). Provsvar och provfrågor ska arkiveras eller gallras enligt Umeå universitetets dokumenthanteringsplan för studieadministrativa handlingar.[36]

17.5. Umeå universitet är skyldig att på begäran tillhandahålla allmän handling eller lämna ut kopia av sådan förutsatt att handlingen fortfarande finns hos universitetet. En avgift enligt Avgiftsförordningens bestämmelser tas ut om en beställning omfattar tio sidor eller mer.[37]

18. Disciplinära åtgärder

18.1. Disciplinära åtgärder vid prov får vidtas mot studenter som bl.a.[38]

1. med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,

2. stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan.

Grundad misstanke om sådan förseelse ska skyndsamt anmälas till rektor[39], som ska låta utreda ärendet.

---

[30] Rättssäker examination. Andra omarbetade upplagan, 2008:36 R, Högskoleverket, s. 71.
[31] 2 kap. 7 § Tryckfrihetsordningen
[32] Med provsvar avses i dessa regler det av studenten inlämnade bedömningsunderlaget för dennes prestation
[33] Justitieombudsmannens beslut den 18 juli 1991, dnr 3980-1990
[34] Med provresultat avses i dessa regler bedömningen av enskilda studenters prestationer på prov.
[35] Se ”regler och riktlinjer för studieadministration” Dnr 500-5-05 angående regler om anslag av provresultat.
[36] http://www.umu.se/regelverk/arkiv-och-diarium
[37] 16 § avgiftsförordningen
[38] 10 kap. 1 § högskoleförordningen
[39] 10 kap. 9 § högskoleförordningen

18.2. Rektor ska avgöra om omständigheterna är sådana att disciplinärendet ska lämnas utan vidare åtgärd, föranleda varning av rektor eller hänskjutas till disciplinnämnden[40] för prövning. [41]

18.3. Om disciplinnämnden finner att en student gjort sig skyldig till förseelse, beslutar nämnden om en disciplinär åtgärd, som kan vara antingen varning eller avstängning.[42]

18.4. Ett beslut om avstängning innebär att studenten inte får delta i undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen vid högskolan. Beslutet ska avse en eller flera perioder, dock sammanlagt högst sex månader. Ett beslut om avstängning får också begränsas till att avse tillträde till vissa lokaler inom högskolan. Avstängning förläggs som regel till terminstid. Rektor underrättar Centrala studiestödsnämnden (CSN) om beslut om avstängning. En avstängning räknas som avbrott i studierna vid bedömning av rätten att få studiemedel.

[40] http://www.umu.se/om-universitetet/organisation/kommitteer/disciplinnamnd/
[41] 10 kap. 9 § högskoleförordningen
[42] 10 kap. 2 § högskoleförordningen